
IS *VIPERA LEBETINA SCHWEIZERI* NACHTACTIEF BIJ WARM WEER?

Door: Eddy Even, Graaf Anselmdek 39, 3434 DP Nieuwegein en Gerard Pijnappel, Robert Stolzstraat 238, 7558 CH Hengelo.

De Levantijnse adder komt met diverse ondersoorten voor in Noord-Afrika en Zuidwest-Azië. Ook in Europa komt deze soort voor. Maar hier is de verspreiding beperkt tot enkele Griekse eilanden die behoren tot de West-Cycladen: Milos (Milosadder), Kimolos, Siphnos, Polyagos en misschien Kithnos en Antimilos. Het betreft hier de ondersoort *Vipera lebetina schweizeri*, genoemd naar Hans Schweizer, die als eerste aantoonde, dat deze ondersoort eierlegend is. Van *Vipera lebetina* is bekend, dat deze dagactief is, maar bij warm weer ('s zomers) nachtactief wordt. Van de Europese ondersoort wordt dit ook vermoed (Arnold et al., 1978), maar is door Schweizer nooit waargenomen. Brodmann (1987) schrijft in zijn boek: 'Schweizer hat immer wieder versucht eine Nachtaktivität dieser Otter zu beobachten, was ihm aber nicht gelungen ist'. In juli 1988 brachten wij een bezoek van 5 dagen aan het eiland Milos, en verbleven in het havenplaatsje Adamas. De dagtemperatuur ligt in deze tijd van het jaar rond de 35°C, nachttemperatuur rond de 22°C. Van een oude Griekse tuinman daar hoorden we, dat een 'speciale slang van Milos' langs een bepaald zandpad zou komen. Dit pad, dat circa 30 meter van zee begint, ligt tussen droge stukken landbouwgrond en braakliggend terrein. Er staan enkele huizen langs en er rijdt zo nu en dan een auto over. De eerste nacht dat we dit pad bezochten, vonden we al snel een Levantijnse adder. Het dier, ongeveer 60 cm lang, kroop in een droog veld, net naast het pad.

De volgende nacht vonden we weer een adder, 200 meter van de vorige plek. Deze lag halverwege een wal voor een holletje. Door verstoring met de zaklantaarn, kroop het dier daar snel in. Ook overdag, 's ochtends vroeg en laat in de middag hebben we op dit pad gezocht, maar vonden dan geen adders, wel zeer veel Miloshagedissen (*Podarcis milensis*). Ook verder op het eiland hebben we gezocht, ondermeer in droge rivierbeddingen, maar weer geen adders gevonden. Wel troffen op het zandpad een doodgereden exemplaar aan, en elders een dood juveniel exemplaar. Het lijkt er dus op, dat *Vipera lebetina schweizeri*, net als de andere ondersoorten, bij warm weer nachtactief wordt. Op het bovengenoemde zandpad hebben we 's nachts verder een drietal katslangen (*Telescopus fallax*) gevonden, die zich rustig lieten oppakken. Ook ratten en Egeïsche naaktvingergekko's (*Cyrtodactylus kotschy*) zagen we 's nachts veel.

Foto 1. *Telescopus fallax*, Milos. Foto: E. Even.

Het noordelijker gelegen eiland Siphnos hebben we ook bezocht; hier hebben we geen dode of levende adders gevonden. Van een restauranthouder daar hoorden we dat hij, een paar jaar geleden, een uit Denemarken afkomstige man was tegengekomen, die een kist vol slangen bij zich had. Hier werd het gif uit getapt, en de dieren werden daarna allemaal weer vrijgelaten. De broer van de restauranthouder was een keer in zijn voet gebeten; de voet zwol na de beet erg op, en is nooit helemaal hersteld. Het moet hier om de Milosadder gaan, andere gifslangen komen hier namelijk niet voor (Arnold et al., 1978). Verder bezochten we Kithnos en hier hebben we ook geen adders aangetroffen. Kimolos, Polyagos en Antimilos bezochten we niet.

Literatuur

Arnold, E.N., J.A. Burton & D.W. Oviden, 1978:
Elseviers reptielen en amfibieëngids.

Brodmann, Peter: Die Giftschlangen Europas 1987.